

Chráněná území Brna a okolí 1

Hády u Brna

Pavel Veselý

MODULARIZACE VÝUKY
EVOLUČNÍ A EKOLOGICKÉ
BIOLOGIE
CZ.1.07/2.2.00/15.0204

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

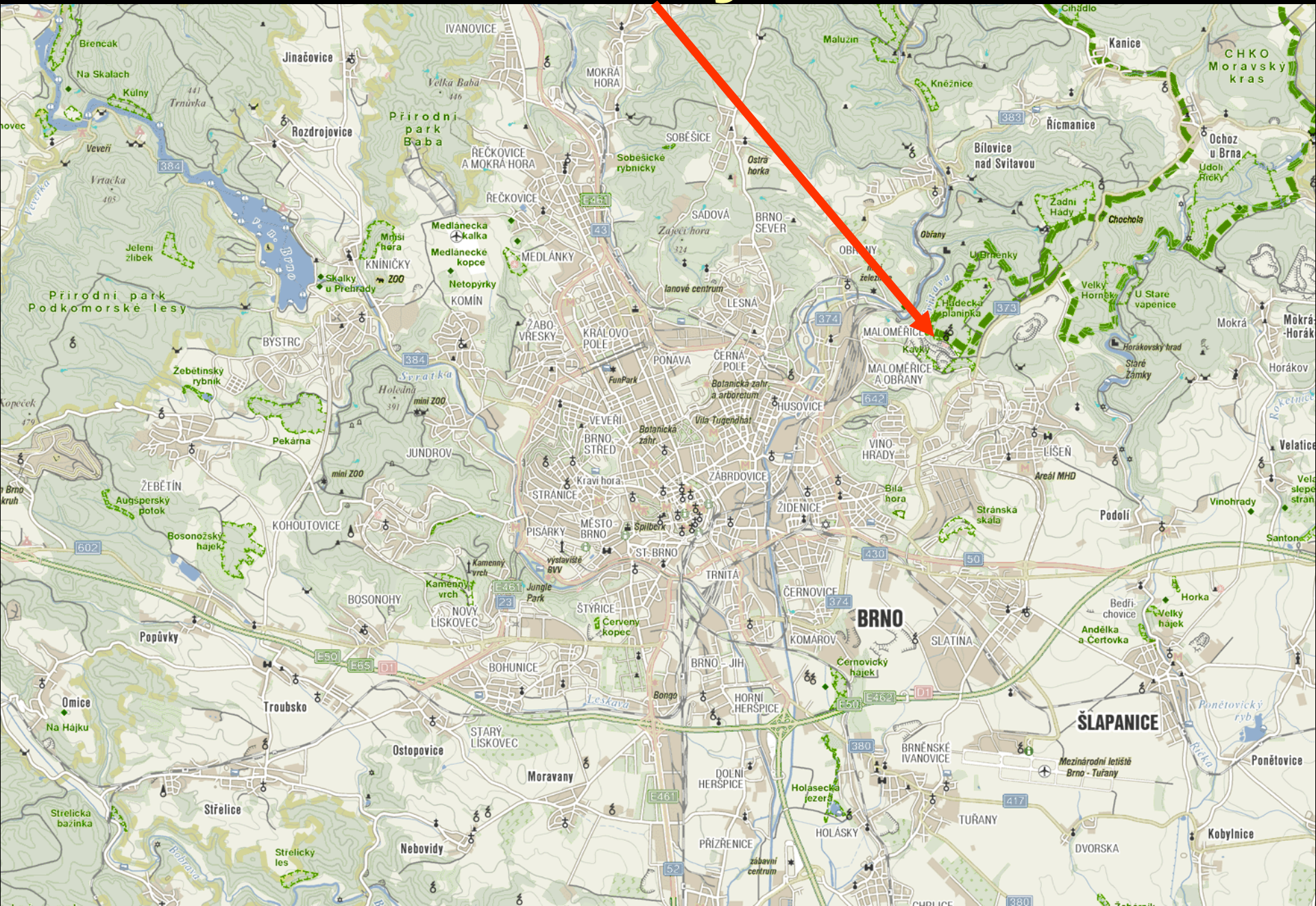
Hády

*„Bledá stěna hádeckého lomu se tyčí nad
Brnem jako pomník lidské chamtivosti...“*

– Botany.cz

Hády

Hády

- vrch Hády (424 m n. m.) leží na SV okraji Brna
- jméno je odvozeno z německého „Heideberg“
- nejjižnější výběžek Moravského krasu
- pro mnoho druhů je (byl) mezní lokalitou
- končí zde panonské termofytikum
- mnohými přírodovědci 19. a 20. stol. byl řazen mezi tři nejvýznamnější lokality jihomoravské květeny

Výhledy

Výhledy

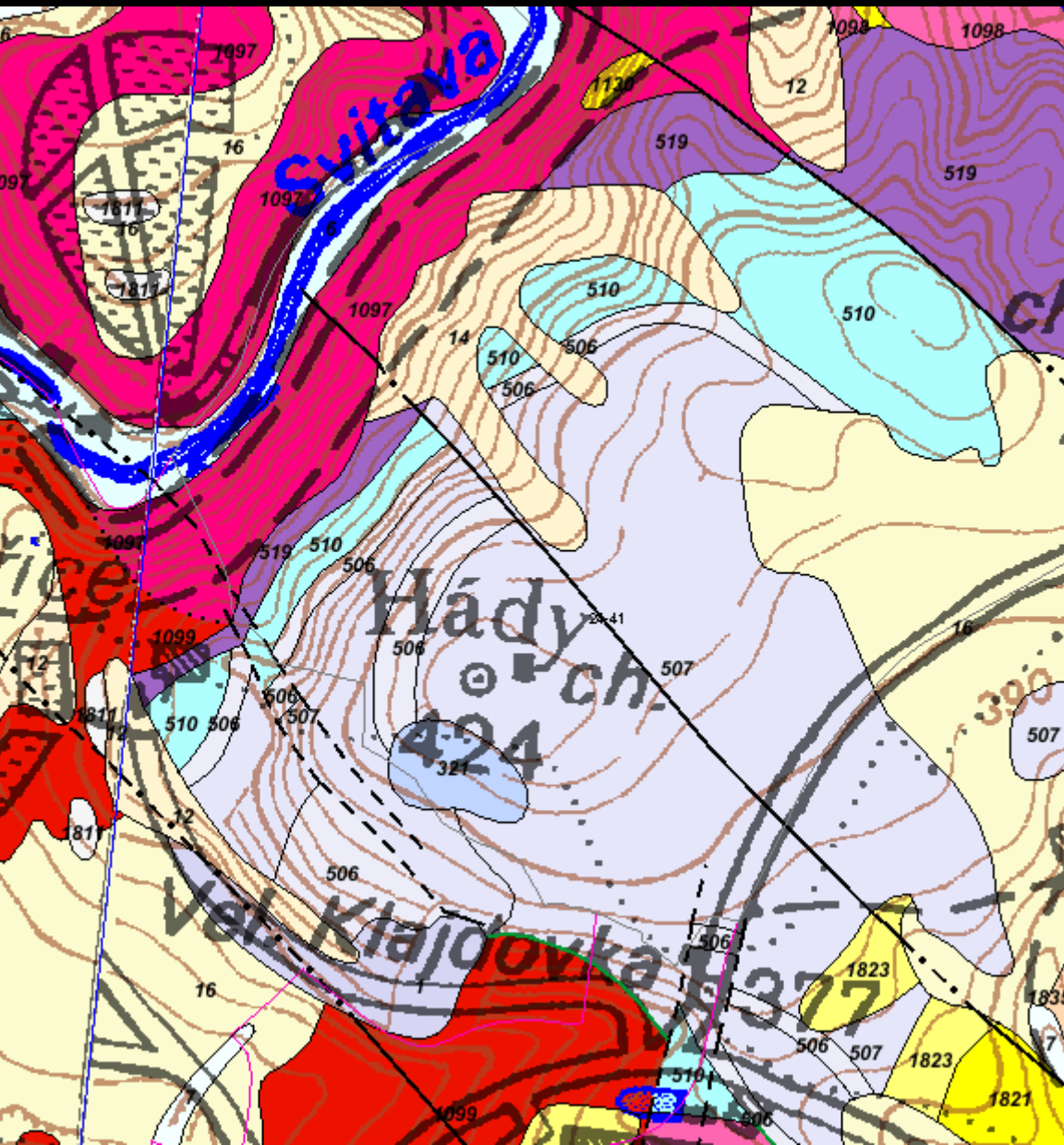

Výhledy

Foto: K. Karimová

Geologie Hádů

čtvrtohory

14 kamenitý sediment

16 spraš

druhohory – jura

321 vápenec

prvohory – devon

506

507 vápenec

510

519 křemenné slepence

starohory

1097

1098 granodiority

1099

Geologie Hádů

- Na hádecké plošině vyvinuty krasové jevy
 - mělké krasové deprese
 - škrapová pole
 - malé jeskyně
- Puklinové prameny
 - nejvydatnější v Růženině lomu, cca 1,5 l/s

Šumberova díra

Pramen v etážovém lomu

Závrt

Selský lůmek

Rozhraní vápenců

Rozhraní vápenců

Fosílie na Hádech

- zejména v jurské vrstvě vápenců
 - koráli, lilijice, ježovky, amoniti a loděnky, belemniti, konodonti, brachyopodi, žraloci, ramenonožci
- v devonských vápencích jsou také, ale většinou špatně rozpoznatelné
 - Navíc vrstva s trilobitovou faunou

Fosílie na Hádech

Využití vápence

- již od středověku selské lůmky
- v roce 1908 začala těžba vysokoprocenních vápenců v lomu Džungle
- pro korekci byly těženy vápnité břidlice v lomu Džungle a v Růženině lomu
- po vytěžení Džungle byly pro těžbu vysokoprocenních vápenců otevřeny lom Habeš a Lesní lom
- Stavba lanovky Lesní lom – Džungle, drtiče v Džungli

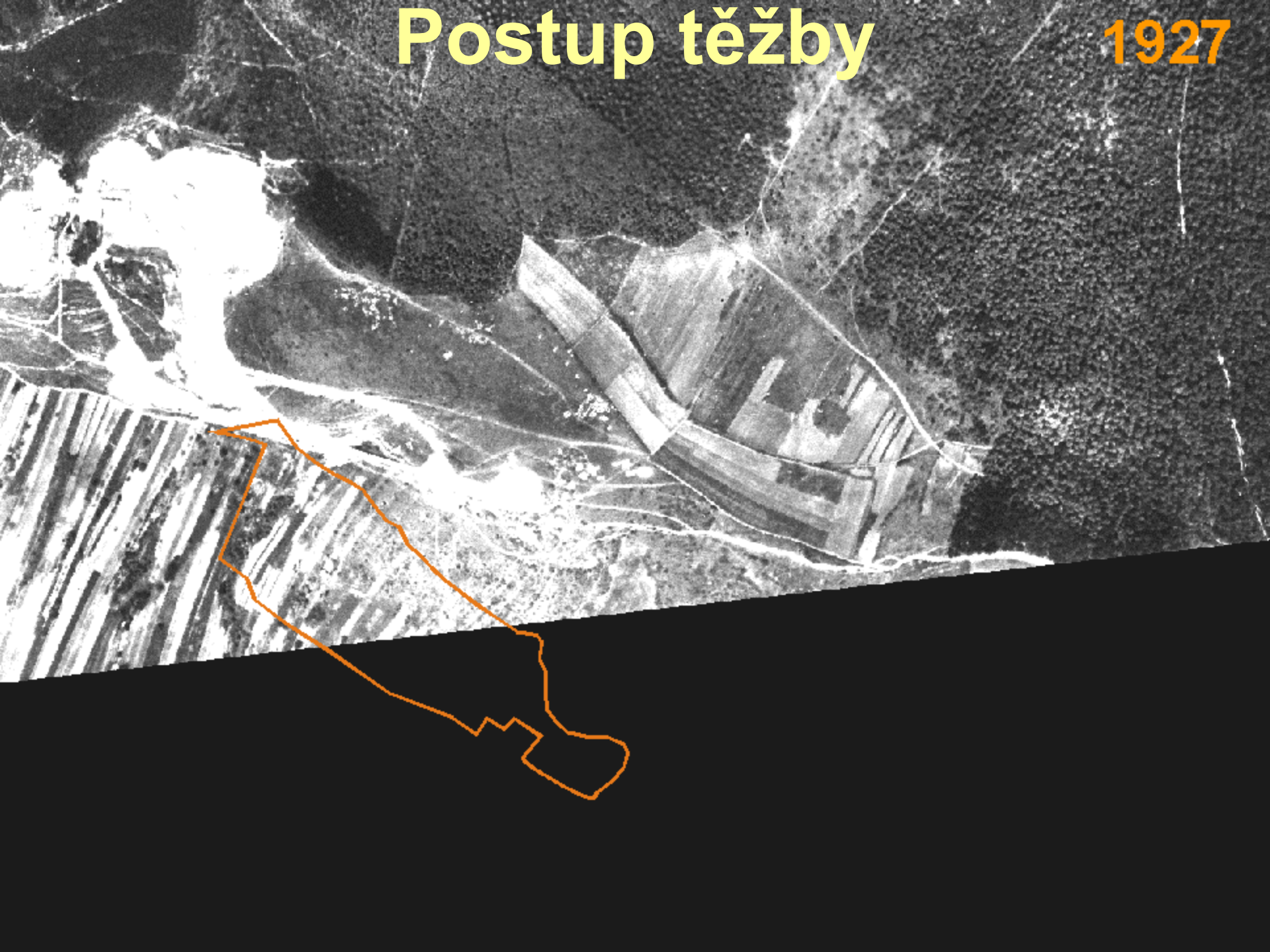
Využití vápence

- Po dotěžení Růženina lomu 1960 otevřen Etážový lom (vápnité břidlice)
- V 60. letech se uvažovalo o ukončení těžby
- Teprve v 90. letech byla těžba utlumována
- 31. 12. 1997 byla těžba trvale zastavena
- Následně rekultivace, výsevy semen, navážky sena (PSH, Rezekvítek)
- V roce 2008 byl zrušen dobývací prostor

Postup těžby

1927

Postup těžby

1950

Postup těžby

1956

Postup těžby

1960

Postup těžby

1967

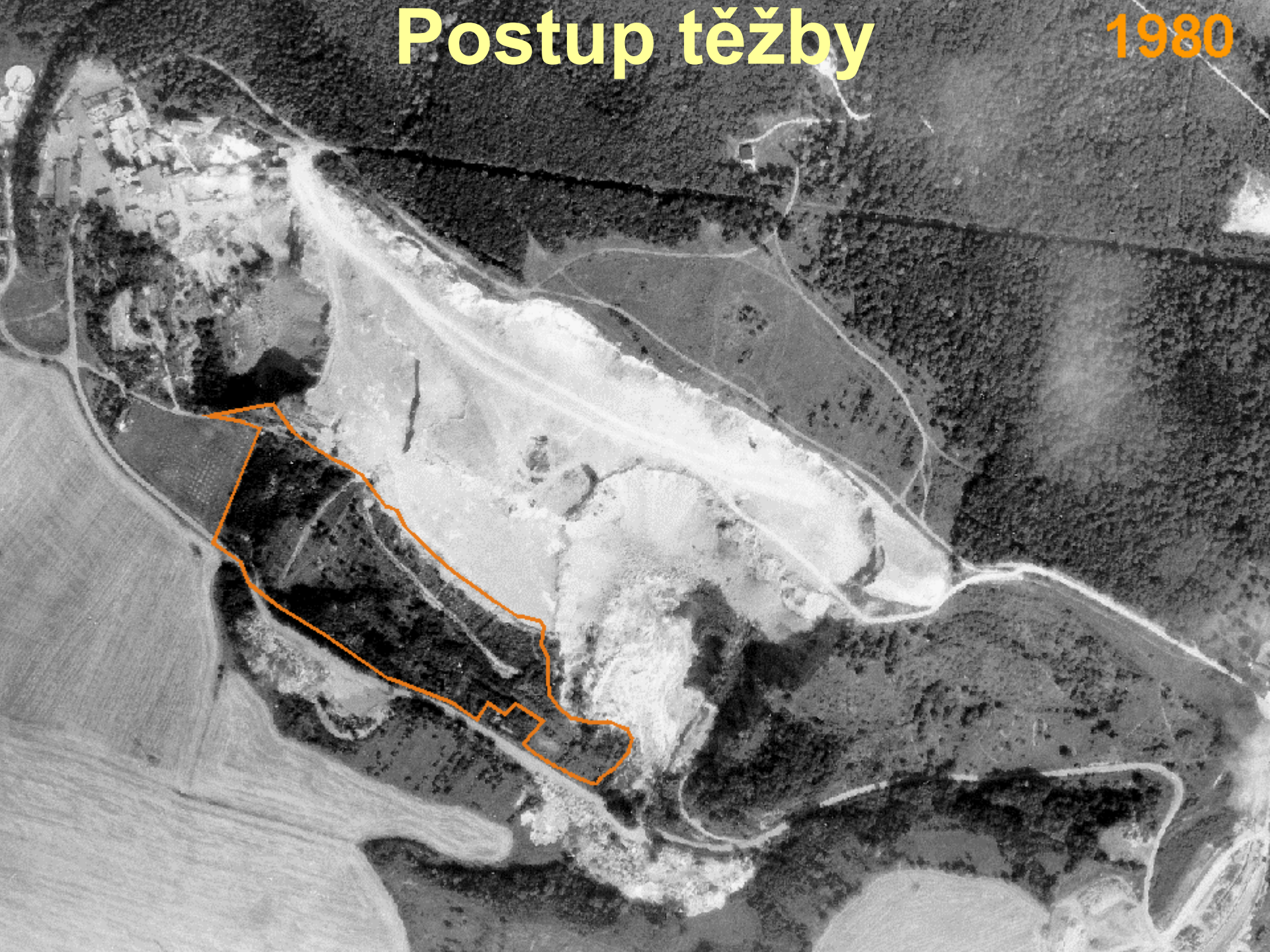
Postup těžby

1973

Postup těžby

1980

Postup těžby

1985

Postup těžby

1992

Ukončení těžby

1997

Dnešní pohled

Dnešní pohled

Pohled ze Stránské skály

Pohled z Líšně

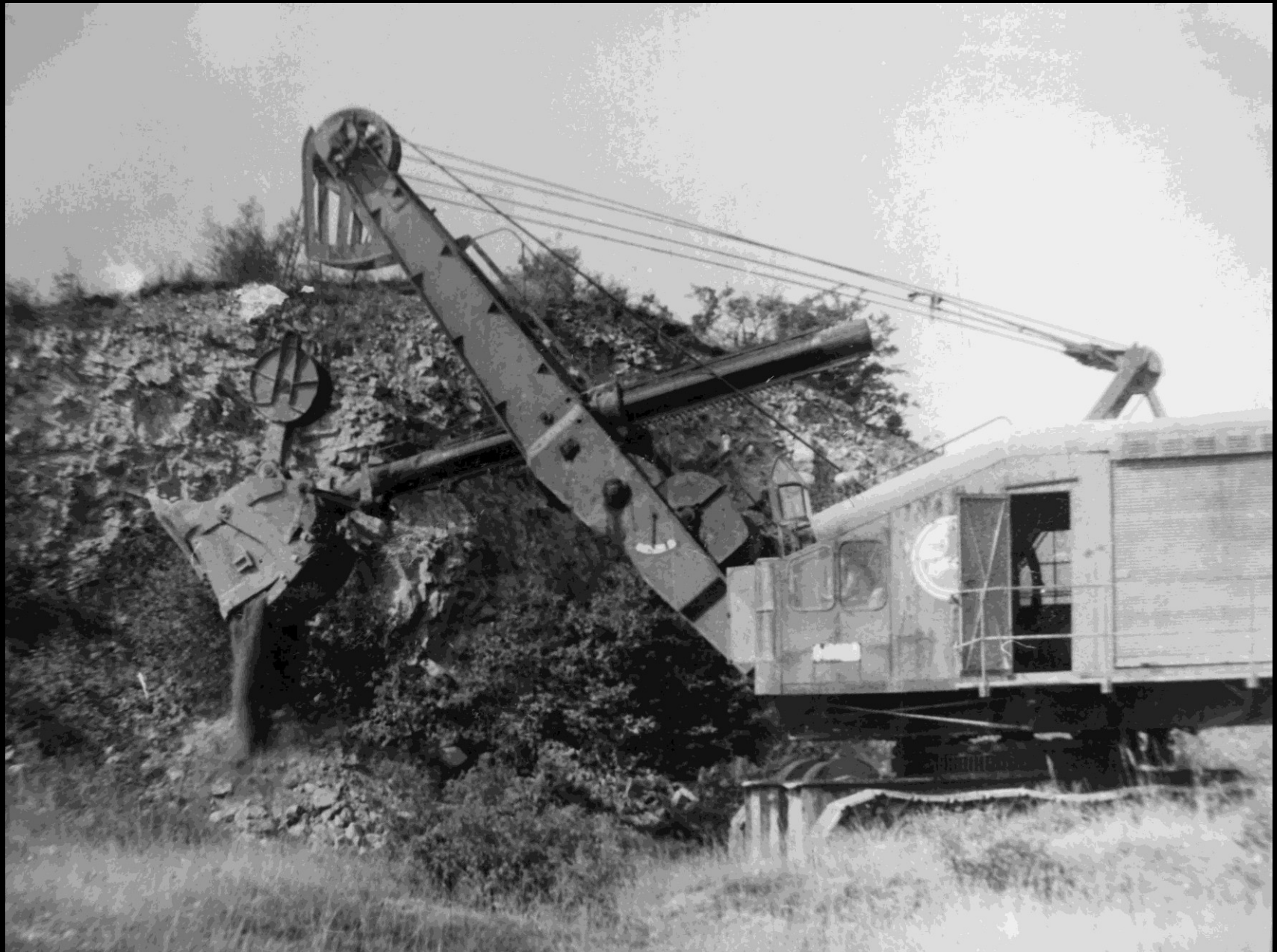
Nákladní lanovka

Pozůstatky lanovky

Otevření etážového lomu

Nový vysílač

Zbořený dům

Zbořený dům

Základy bývalého domu

Těžební vlak

Drtiče v lomu Džungle

Lom Džungle 2011

Lom Džungle dnes

Šípáková doubrava

Růženin lom

Růženin lom

Doubrava Hádecké planinky

Doubrava Hádecké planinky

Skalní step na Šumbeře

Neumannův památník

Zmizelé druhy hádecké květeny

Himantoglossum caprinum
jazýček východní

<http://botany.cz/cs/himantoglossum-caprinum/>

Zmizelé druhy hádecké květeny

Spiranthes spiralis

švihlík krutiklas

Zmizelé druhy hádecké květeny

Cypripedium calceolus
střevíčník pantoflíček

Zmizelé druhy hádecké květeny

Orchis militaris

vstavač vojenský

Zmizelé druhy hádecké květeny

Scorzonera purpurea
hadí mord nachový

<http://botany.cz/cs/scorzonera-purpurea/>

Zmizelé druhy hádecké květeny

Orlaya grandiflora
paprška velkokvětá

Zmizelé druhy hádecké květeny

<http://botany.cz/cs/bifora-radians/>

Bifora radians
štěničník paprskující

Zmizelé druhy hádecké květeny

Hesperis sylvestris
večernice lesní

Zmizelé druhy hádecké květeny

Adonis vernalis

hlaváček jarní

Zmizelé druhy hádecké květeny

Campanula cervicaria

zvonek hadincový

http://species.wikimedia.org/wiki/Campanula_cervicaria

Zmizelé druhy hádecké květeny

<http://botany.cz/cs/ranunculus-illyricus/>

Ranunculus illyricus
pryskyřník ilyrský

Zmizelé druhy hádecké květeny

<http://botany.cz/cs/orobanche-arenaria/>

Orobanche arenaria
zárza písečná

Zmizelé druhy hádecké květeny

Pulsatilla pratensis

koniklec luční

Zmizelé druhy hádecké květeny

<http://www.actaplantarum.org/acta/galleria1.php?id=2921>

Scleranthus verticillatus
chmerek přeslenitý

Zmizelé druhy hádecké fauny

http://cs.wikipedia.org/wiki/Pakudlanka_ji%C5%BE%C3%AD

Mantispa styriaca

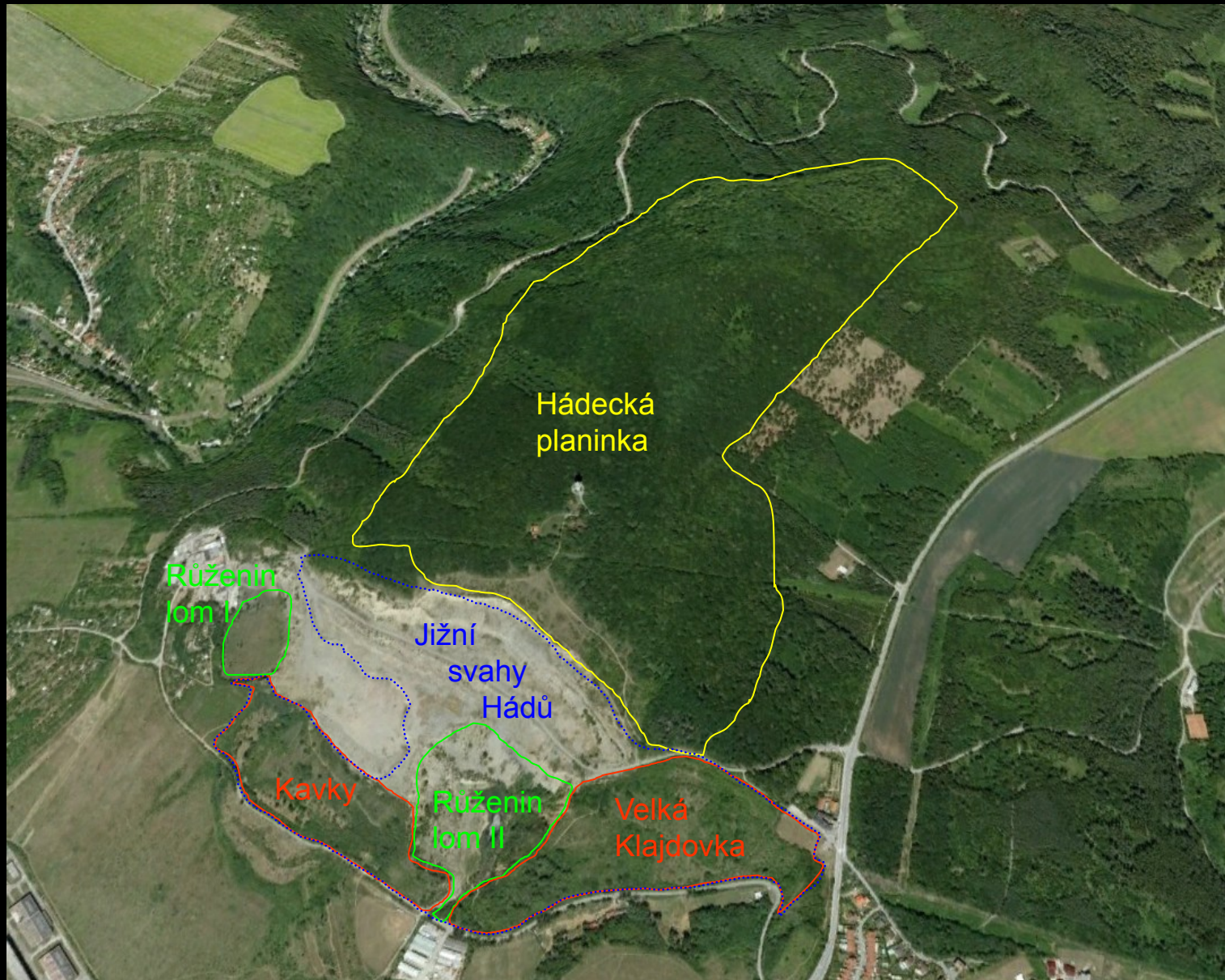
pakudlanka jižní

Ochrana přírody na Hádech

- NPR Hádecká planinka (1950, 1992, 2008)
- PP Velká Klajdovka (1987)
- PP Kavky (2000)
- VKP Růženin lom I (2003) a II (2011)
- VKP Pod Hády
- EVL Jižní svahy Hádů (2008)

Ochrana přírody na Hádech

Mozaiková seč

Pastva

Likvidace nepůvodních dřevin

Vzácné druhy hádecké květeny

Echium maculatum

hadinec červený

Vzácné druhy hádecké květeny

Scrophularia vernalis
krtičník jarní

Vzácné druhy hádecké květeny

Verbascum phoeniceum
divizna brunátná

Vzácné druhy hádecké květeny

Artemisia pontica
pelyněk pontický

<http://botany.cz/cs/artemisia-pontica/>

Vzácné druhy hádecké květeny

Cephalanthera rubra
okrotice červená

Vzácné druhy hádecké květeny

<http://botany.cz/cs/corallorhiza-trifida/>

Corallorhiza trifida

korálice trojkланá

Vzácné druhy hádecké květeny

<http://botany.cz/cs/epipogium-aphyllum/>

Epipogium aphyllum
sklenobýl bezlistý

Vzácné druhy hádecké květeny

Orchis purpurea
vstavač nachový

Vzácné druhy hádecké květeny

Epipactis palustris

kruštík bahenní

Vzácné druhy hádecké květeny

Epipactis purpurata
kruštík modrofialový

Vzácné druhy hádecké květeny

Orchis ustulata

vstavač osmahlý

Vzácné druhy hádecké květeny

<http://botany.cz/cs/clematis-recta/>

Clematis recta
plamének přímý

Vzácné druhy hádecké květeny

Campanula sibirica
zvonek sibiřský

Vzácné druhy hádecké květeny

Inula ensifolia
oman mečolistý

Vzácné druhy hádecké květeny

Inula hirta
oman srstnatý

Vzácné druhy hádecké květeny

Melittis melissophyllum
medovník meduňkolistý

Vzácné druhy hádecké květeny

Rosa gallica
růže keltská

Vzácné druhy hádecké květeny

Rosa micrantha

růže malokvětá

Vzácné druhy hádecké květeny

Rosa spinosissima
růže bedrníkolistá

Vzácné druhy hádecké květeny

<http://botany.cz/cs/prunus-fruticosa/>

Prunus fruticosa
třešeň křovitá

Vzácné druhy hádecké květeny

Anemone sylvestris
sasanka lesní

Vzácné druhy hádecké květeny

Orobanche purpurea
zárza nachová

Vzácné druhy hádecké květeny

<http://www.biolib.cz/cz/taxon/id40427/>

Thesium dollineri

Iněnka Dollinerova

Vzácné druhy hádecké květeny

Cirsium pannonicum
pcháč panonský

Vzácné druhy hádecké květeny

Stipa pennata
kavyl Ivanův

<http://botany.cz/cs/stipa-pennata/>

Vzácné druhy hádecké květeny

Stipa capillata
kavyl vláskovitý

<http://botany.cz/cs/stipa-capillata/>

Vzácné druhy hádecké květeny

Veronica prostrata

rozrazil rozprostřený

Vzácné druhy hádecké květeny

Iris variegata

kosatec různobarvý

Vzácné druhy hádecké květeny

Iris pumila

kosatec nízký

Vzácné druhy hádecké květeny

Scabiosa canescens
hlaváč šedavý

Vzácné druhy hádecké květeny

Euphorbia epithymoides
pryšec mnohobarvý

Vzácné druhy hádecké květeny

Dictamnus albus
třemdava bílá

Vzácné druhy hádecké květeny

Allium flavum

česnek žlutý

Vzácné druhy hádecké květeny

Quercus pubescens
dub šípák

Vzácné druhy hádecké květeny

Quercus cerris
dub cer

Vzácné druhy hádecké květeny

Staphylea pinnata

klokoč zpeřený

Vzácné druhy hádecké květeny

Lithospermum officinale
kamejka lékařská

Vzácné druhy hádecké květeny

<http://flora.upol.cz/fotogalerie/info/7165-Laserpitium-latifolium.html>

Laserpitium latifolium
hladýš širolistý

Vzácné druhy hádecké květeny

Nigella arvensis

černucha rolní

Vzácné druhy hádecké květeny

<http://botany.cz/cs/sideritis-montana/>

Sideritis montana

hojník chlumní

Vzácné druhy hádecké květeny

Stachys annua

čistec roční

Vzácné druhy hádecké květeny

Teucrium botrys
ožanka hroznatá

Vzácné druhy hádecké květeny

Ajuga chamaepitys
zběhovec trojklaný

Vzácné druhy hádecké květeny

Papaver argemone
mák polní

Vzácné druhy hádecké květeny

<http://botany.cz/cs/conringia-orientalis/>

Conringia orientalis
hořinka východní

Vzácné druhy hádecké květeny

Polycnemum majus
chruplavník větší

Vzácné druhy hádecké květeny

Gentianopsis ciliata

hořeček brvitý

Vzácné druhy hádecké květeny

Petrorhagia prolifera
hvozdíček prorostlý

Vzácné druhy hádecké květeny

Malus sylvestris
jabloň lesní

Vzácné druhy hádecké květeny

<http://botany.cz/cs/pyrus-pyraeaster/>

Pyrus pyraeaster
hrušeň polnička

Vzácné druhy hádecké květeny

Sorbus domestica

jeřáb oskeruše

Vzácné druhy hádecké květeny

Pulsatilla grandis
koniklec velkokvětý

Vzácné druhy hádecké květeny

Centaurea triumfettii

chrpa chlumní

Vzácné druhy hádecké květeny

Melampyrum cristatum
černýš hřebenitý

Vzácné druhy hádecké květeny

<http://botany.cz/es/estragalus-austriacus/>

Astragalus austriacus
kozinec rakouský

Vzácné druhy hádecké květeny

Astragalus onobrychis
kozinec vičencový

Vzácné druhy hádecké květeny

<http://botany.cz/cs/lactuca-vimineae/>

Lactuca viminea
locika prutnatá

A. Barrajon Minguez
<http://josenaturaleza.blogspot.com>

Vzácné druhy hádecké květeny

<http://botany.cz/cs/linaria-genistifolia/>

Linaria genistifolia
Inice kručinkolistá

Vzácné druhy hádecké květeny

<http://www.biolib.cz/cz/taxonimage/id36091/?taxonid=42735>

Bothriochloa ischaemum

vousatka prstnatá

Vzácné druhy hádecké květeny

Anthericum ramosum

bělozářka větvitá

Vzácné druhy hádecké květeny

Lilium martagon

lilie zlatohlavá

Vzácné druhy hádecké květeny

<http://botany.cz/cs/aster-linosyris/>

Aster linosyris
hvězdnice zlatovlásek

Vzácné druhy hádecké květeny

Aster amellus

hvězdnice chlumní

Mediterán v hádecké květeně

<http://botany.cz/cs/smyrnium-perfoliatum/>

Smyrnium perfoliatum
tromín prorostlý

Mediterán v hádecké květeně

Colutea arborescens
žanovec měchýřník

Jsou ještě na Hádech?

<http://botany.cz/cs/jasione-montana/>

Jasione montana
pavinec horský

Jsou ještě na Hádech?

Trifolium rubens
jetel červenavý

<http://botany.cz/cs/trifolium-rubens/>

Nově příchozí

Anacamptis pyramidalis
rudohlávek jehlancovitý

Vzácné druhy hádecké mykoflóry

Pachykytospora tuberculosa
dubovnice střeovitá

Hádecká fauna

Lacerta viridis

ještěrka zelená

Významné druhy fauny

<http://www.biolib.cz/cz/taxon/id2255/>

www.meloidae.com © S.Krejčík

Rhinolophus hipposideros
vrápenec malý

Hádecká fauna

http://nd01.jys.cz/993/582/da46c2f580_18290327_o2.jpg

Mantis religiosa

kudlanka nábožná

Hádecká fauna

http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Lucanus_cervus.jpg

Lucanus cervus

roháč obecný

Hádecká fauna

http://www.chovzivrat.cz/images/zvirata/stepnik-rudy_ipb12ez.jpg

Eresus kollari
stepník rudý

Hádecká fauna

Brintesia circe

okáč voňavkový

Hádecká fauna

Opisthograptis luteolata
zejkovec hlohový

Hádecká fauna

<http://www.sesiidae.net/biology/eucera.htm>

Chamaesphecia euceraeformis
nesytka jednopásá

Hádecká fauna

http://www.hvlfoto.cz/main.php?g2_view=core.DownloadItem&g2_itemId=2826&g2_serialNumber=3

Zygaena laeta
vřetenuška pozdní

Hádecká fauna

Cicadivetta tibialis

cikáda trnková

Hádecká fauna

Oecanthus pellucens
cvrčivec révový

Hádecká fauna

http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/4/49/Oedipoda_caerulescens_korseby.jpeg

Oedipoda caerulescens
saranče modrokřídlá

http://www.myslivot-lovectvi.cz/foto_fotografie/6465.jpg

Hádecká fauna

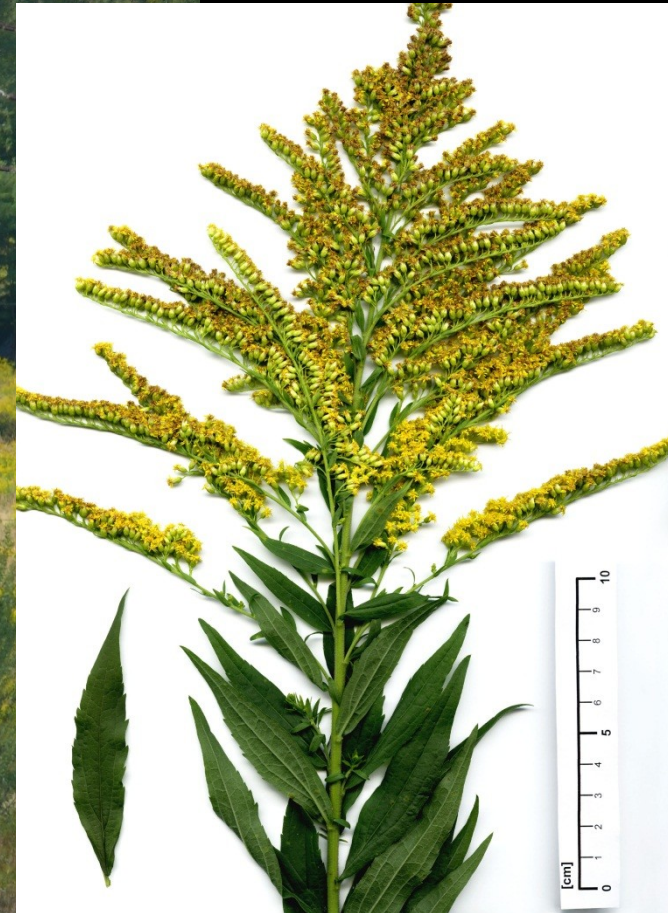
Cepaea vindobonensis
páskovka žíhaná

Problémy

- neukáznění návštěvníci, vandalismus
 - kamenné obrázky v lomu a graffiti
 - odpadky a černé skládky
 - kynologický klub v sousedství
 - trhání ohrožených druhů rostlin
- invazní druhy
 - *Ailanthus altissima*
 - *Populus × canadensis*
 - *Solidago canadensis*
 - *Impatiens parviflora*

Invazní druhy

Solidago canadensis
zlatobýl kanadský

Psi v Růženině lomu

Jedinečná lokalita

- vrch Hády i přes zjevné šrámy zůstává významnou lokalitou jihomoravské květeny
- význam lokality kontrastuje s obklopujícím městem
- vhodná rekultivace po těžbě, jižní expozice lomu a územní ochrana dává Hádům potenciál i do budoucna

